

گزارش

قالیباف در نشست با خبرنگاران به معاون راهبردی رئیس جمهوری توصیه کرد که فعلا در دولت نماند:

اگر جای ظریف بودم...

عصر دیروز، نشست خبری محمدباقر قالیباف، رئیس مجلس شورای اسلامی، با حضور تعداد زیادی از نمایندگان رسانه‌های داخلی و خارجی، در ساختمان شیخ فضل‌الله مجلس برگزار شد. نشستی که با موضوعی همچون توصیه به ظریف برای ترک دولت با استعفایی با ظرافت و اعلام تاریخ ابلاغ قانون عفاف و حجاب و مذاکرات احتمالی ایران و آمریکا و... همراه بود. او گفت: «من اگر جای ظریف بودم، خیلی با ظرافت به آقای پزشکیان می‌گفتم بگذارید من بروم و اگر این امر قانونی شد، برمی‌گردم و اگر نه که...». این جمله محمدباقر قالیباف محور نزاع‌های سیاسی این چند روز گذشته جریان رادیکال بر سر نماندن ظریف بوده است. با این حساب، شاید بشود گفت رئیس مجلس نیز در این همه‌مه سیاسی تصمیم گرفته است در سمتی بایستد که شاید فضای مجلس را برای او با حاشیه‌های کمتری همراه کند. قالیباف در پاسخ به پرسشی مبنی بر اینکه آیا مجلس شورای اسلامی قصد دارد قانونی را تصویب کند تا بر اساس آن روی روابط آتی ایران و آمریکا تأثیر بگذارد، مثلا اینکه بخواهد مذاکرات آتی ایران و کشورهای غربی را محدود یا تسهیل کند؟ تأکید کرد: دولت جدید آمریکا و رئیس‌جمهور آن برای ما حتماً با رقیفش متفاوت است؛ چراکه او شهید سلیمانی را به قتل رسانده است. امروز وقتی به یک دهه گذشته و ترکیبی که او برای همکارانش انتخاب کرده است، نگاه می‌کنیم می‌بینیم که در صحبت‌ها و تصمیمات‌شان همیشه خلاف ملت ایران و حرکت‌های ملت ایران حرکت کردند؛ بنابراین برای ما متفاوت است. وی با بیان اینکه «البته ما الان هیچ قضاوتی نداریم و منتظریم که ببینیم در عمل چه کاری را انجام می‌دهند»، افزود: عمل آنها در آینده تصمیمات ما را روشن می‌کند نه حرف‌هایی که آنها می‌زنند. نکته مهم که باید به آن توجه شود، این است که امروز نتانیاهو در باتلاق فرو رفته است؛ او هفتم اکتبر سال قبل تلاش کرد و گفت که من غزه را این‌گونه می‌کنم. اما دیدیم که یک سال بعد در سالگرد این عملیات، حماس تل‌آویو را مورد تهاجم عملیات موشکی خود قرار داد. به هر حال به نظر می‌رسد نباید رئیس دولت جدید آمریکا در مسیر باتلاقی که نتانیاهو در منطقه ایجاد کرده است، حرکت کند؛ بنابراین عمل او است که تصمیمات ما را مشخص می‌کند.

قانون عفاف و حجاب را ۲۳ آذر ابلاغ خواهیم کرد

وی درباره توافق با دولت درخصوص عدم ابلاغ مصوبه عفاف و حجاب و اینکه آقای آقاچهرائی گفته ۱۶ آذر ابلاغ می‌شود، گفت: من به آقای آقاچهرائی هم گفتم که تاریخ این ابلاغ ۱۶ آذر نیست بلکه ۲۳ آذر است؛ چراکه سه ماه زمان بوده است. البته ایشان گفته‌اند این خبر را اصلاح می‌کنند. این مصوبه را ۲۳ آذر ابلاغ خواهیم کرد؛ چراکه قانون است. بنا شد به دلیل ملاحظات و سالگرد واقیع ۱۴۰۱، مقداری رعایت شود. اگر فرصت شود قانون حجاب را توضیح می‌دهم. در این سه ماه باید دستورالعمل اجرایی هم نوشته می‌شد. قالیباف درباره نظارت بر دولت گفت: ما وقتی حرف از وفق و همکاری می‌زنیم، باید یک مبانی داشته باشد. امروز همه یک حرف می‌زنیم؛ می‌گوییم برنامه هفتم مبنای ملی ماست و سیاست‌گذاری کلان مصوب هم مبانی است که باید دنبال کنیم. سلیاق سیاسی هم واقعیتی است که باید بپذیریم. به هر حال درستی یا غلط بودن گزینش دو کشور داریم. برخی از اوقات در برنامه هفتم همه قبول داریم، اما روش‌ها فرق می‌کند. وی درخصوص لایحه مربوط به ممنوعیت به‌کارگیری دوتابعیتی‌ها در مشاغل حساس گفت: من خودم به فوریت آن رای نادم و به صورت عادی رفته و در کمیسیون بررسی می‌شود؛ آیا برخلاف قانون رفتار کرده‌ایم؟ چرا می‌گویید چون به فوریت رای داده‌ایم وفق برهم خورده است؟ در حوزه نظارت هم مجلس نظارت‌هایش سیستمی و جمعی است. جنس نظارت‌های ما با نظارت سازمان بازرسی کل کشور متفاوت است. سازمان کارگرم یک تشخیص داد. خلاف قانون است، آن را متوقف می‌کند. اما مجلس چیزی را متوقف نمی‌کند. او همچنین به ظریف توصیه کرد استعفا دهد. رئیس مجلس در پاسخ به پرسشی مبنی بر اینکه برای کاهش فشارهای اقتصادی برکارگران و اقشار آسیب‌دیده برخی از ضرورت اصلاحات اقتصادی سخن می‌گویند؛ آیا اصلاحات اقتصادی بدون رفع تحریم‌ها و تعامل با جامعه بین‌الملل ممکن است؟ آیا به‌عنوان رئیس مجلس برای رفع تحریم‌ها و حتی کاهش تنش‌های منطقه‌ای مایل به از سرگیری مذاکرات با اروپا و آمریکا هستید؟ در صورت آغاز مذاکرات آیا برنامه‌ای برای جلوگیری از سنگ‌اندازی‌های احتمالی برخی جریان‌های تندرو دارید؟ گفت: نگاه کنید، من جزء آن افرادی بودم که همیشه گفته‌ام تحریم گانگدازه نیست و بـر اقتصاد اثر دارد. اما این نکته که در انرژی گفتیم، اینکه ما این حجم از انرژی را هدر می‌دهیم، ربطی به آمریکا و تحریم دارد؟ این مشکل خود ماست. وی افزود: آمریکا این قدر گردن کلفت نیست که ما این مشکلات را هم گردن آنها بیندازیم. قانون اقدام‌اهبردی نیامد که مانع جرایم شود، آمد که به برجام کمک کند و تسهیلگری کند. از دو جهت این کار را انجام دهد. قانون می‌گوید توافق باید منجر به انتفاع اقتصادی واقعی شود. ما طرفدار این هستیم که این موضوع را حل کنیم و به دنبال این نیستیم که بگوییم ما مانع هستیم. رئیس مجلس گفت: مگر با آمریکا مذاکره نکردند؟ مگر مستقیم مذاکره نکردند؟ صداقت مگر امکان‌گجارت؟ ما نباید اجازه دهیم این اتفاقات بیفتد. لذا در بحث هسته‌ای هم حرف می‌آید این است که هرچا انتفاع اقتصادی برقرار شود، ما موافق هستیم.

اما شما نگاه کنید آژانس در گزارش قطع‌نامه اخیر چه رفتاری کرده است؟ ما در عین حال که باید توجه کنیم ضعف‌هایمان را بر طرف کنیم، باید قانون مجلس را که قانون اقدام راهبردی است نیز اجرایی کنیم. هر موقع انتفاع اقتصادی واقعی اتفاق بیفتد، با دولت همراهی می‌کنیم.

وظیفه مجلس و دولت است که با هم شرایط را پیش‌بینی کنند

وی در پاسخ به این پرسش که با توجه به روی کار آمدن دولت جدید در آمریکا و امکان رخداد فتنار حداکثری مانند دولت اول ترامپ‌که فروش نفت به ۳۰۰ هزار بشکه در روز رسید و در بودجه ۱۴۰۴ فروش نفت یک میلیون و ۸۰۰ هزار بشکه پیش‌بینی شده است، آیا مجلس از دولت خواسته تا نقشه دومی برای جلوگیری از کسری بودجه شدید ارائه دهد؟ گفت: این وظیفه مجلس و دولت است تا با هم شرایط را پیش‌بینی کنند. صادرات نفت ما در حال حاضر با وجود تحریم به یک میلیون و ۷۰۰ هزار بشکه در روز رسیده است. پس معلوم می‌شود با این شرایط هم می‌شود کار انجام داد. اما اینکه دشمن بتواند هر کاری بخواهند بکند، درست نیست. وی ادامه داد: البته سختی‌ها و هزینه‌های تحریم را متوجه هستیم. امروز با پیش‌بینی شرایط دنیا و نوع رفتار ما با همسایگان و مجموعه‌هایی مانند شانگهای و بریکس، حتما می‌توانیم از چنین موضوعاتی پیشگیری کنیم و شرایط خاص دنیا و کشور و موارد کسری بودجه پیش‌بینی شده است و گفت‌گوهایی انجام شده و متوجه این موضوعات هستیم.

ما خودروساز نیستیم و حداکثر مجموعه‌ساز هستیم

رئیس مجلس در پاسخ به پرسشی درباره مافیای خودرو و اقدامات مجلس برای حذف مافیای خودرو گفت: نمی‌گویم خودرو مافیا دارد یا ندارد، ما در حوزه خودرو سیاست‌گذاری است کرده‌ایم. وی افزود: امروز با فروش خودرو، لاکار برگزار می‌کنیم. از مردم چندتایم کرد و عده‌ای برنده می‌شوند که اینها اشکال است؛ چون وقتی رقابت نباشد این اتفاق می‌افتد. حتی اگر به تولید بیش از اندازه رانت بدهیم، خودمان به دست خودمان تولید را از بین می‌بریم. تولید باید درون‌زا باشد. رئیس مجلس ادامه داد: رقابت را در حوزه بازار خودرو در کشور از بین برده‌ایم. برای حمایت از خودروی داخلی می‌گوییم تعرفه روی ماشین بسته شود تا این صنعت خراب نشود. اما این تعرفه موقت و مرسوم و کاهنده نیست. نتیجه این می‌شود که ۱۰ سال بعد از تولید پیکان، وضعیت خودرو همچنان همان است. قالیباف تأکید کرد: ما خودروساز نیستیم و حداکثر مجموعه‌ساز هستیم. امروز اگر بخواهد یک پلنفرم خودرو آماده و اجرا شود، نزدیک به یک تریلیون تا دو میلیارد دلار هزینه پلنفرم برای طراحی ماشین است که باید حداقل ۴۰ میلیون تریاز در ۱۰ سال داشته تا به سود برسد.

گزارش «شرق» از حواشی رادیکال‌ها برای ظریف و گفته‌های رئیس مجلس، همسو با پایداری‌ها

مردی که تمام نمی‌شود

موسسی موحد: از زمانی که با آغاز انتخابات ریاست‌جمهوری دوره چهاردهم، نام محمدجواد ظریف با مسعود پزشکیان گره خورد، حمله رادیکال‌ها علیه وزیر امور خارجه اسبق کشور شکل جدیدی به خود گرفت و زمانی که ظریف وارد دولت شد، دور دیگری از حمله رادیکال‌ها با هدف حذف او کلید خورد. با توجه به اتمسفر فکری این طیف سیاسی (تندروها) و اینکه ظریف را مهره بیروزی پزشکیان و راه‌نیافتن جلیلی به پاس‌تور می‌دانند، به نظر نمی‌رسد که این همه‌ها مبنی بر حضور ظریف در دولت پزشکیان به این زودی‌ها پایان پیدا کند، تا جایی که حتی اگر موضوع تابعیت قهری فرزندان معاون راهبردی رئیس‌جمهوری هم حل‌وفصل شود، در ادامه بهانه‌های دیگری برای ادامه حملات به ظریف وجود خواهد داشت.

با این حال محمدباقر قالیباف هم همسو با جریان ضد ظریف و تنها به فاصله چند روز پس از گزارشی مبنی بر موافقت رهبری با «اصلاح قانون تابعیت قهری»، انتصاب محمدجواد ظریف به‌عنوان معاون راهبردی مسعود پزشکیان را «غیرقانونی» دانست. این ادعایی بود که رئیس مجلس دوازدهم در جلسه دیروز چهارشنبه (هفتم آذر) و در پاسخ به محمد رسایی، از نمایندگان اصولگرای مجلس، مطرح و عنوان کرد «طبق قانون این انتصاب غیرقانونی است و ان‌شاءالله دولت تدبیر می‌کند. ما هم طبیعتا به‌عنوان مجلس اقدامات قانونی را پیگیری می‌کنیم و شکی در این نیست». این اظهارات در حالی از زبان قالیباف گفته شد که مهدی فضائلی، عضو دفتر حفظ و نشر آثار رهبری، دوم آذر در میانه تنش میان دولت و مجلس درباره استنفاده از آقای ظریف در کابینه، گفته بود که رهبر جمهوری اسلامی به مسعود پزشکیان گفته با اصلاح قانون «تابعیت قهری» موافق است و خواسته این مطلب به مجلس نیز اعلام شود.

هرچند پیش‌تر تصور می‌شد که موضوع تابعیت فرزندان ظریف، محور اختلاف نظر جدیدی بین جریان پایداری با قالیباف باشد، ولی چنین به نظر می‌رسد که رئیس مجلس دوازدهم نیز یکباره سمت رادیکال‌ها را گرفته و علاوه بر آنچه در مجلس گفت، در اولین نشست خبری ریاست مجلس شورای اسلامی که دیروز چهارشنبه، هفتم آذرماه برگزار شد، اعلام کرد «اگر جای آقای ظریف بودم، با ظرافت کنار می‌رفتم». البته این توصیه از سوی فردی که تلاش برهنه‌ری فرزندان اش (سحاق قالیباف» برای دریافت تابعیت کشور کانادا که در نهایت ناکام هم ماند و در کوران انتخابات مجلس دوازدهم و حتی ریاست‌جمهوری به پاشنه‌اشیل او از طرف همین جریان رادیکال تبدیل شد، بیش از آنکه توصیه مدیریتی باشد، به نگاهی سیاست‌زده می‌ماند. در مقابل محمدجواد ظریف، معاون راهبردی رئیس‌جمهور، درباره اظهارات رهبر خود، مبنی بر سراق قانونی بودن انتصابش در دولت، اظهار کرد «این مسئله را از رئیس‌جمهور پرسید».

بحث‌هایی که تمام نمی‌شود

گفتنی است که چند روز پیش از گفته‌های قالیباف نیز مجید انصاری، معاون بخش حقوقی ریاست‌جمهوری، با بیان اینکه «ممنوعیت به‌کارگیری افراد دوتابعیتی در مشاغل خاص فرصت‌هایی را از مردم سلب می‌کنند»، مطلبی را به نقل از رهبری بیان کرده بود که تاکنون این نقل‌قول‌ها تکذیب نشده است. چنان‌که مهدی فضائلی جمعه گذشته در توپیتی اظهارات انصاری را تأیید کرده و با انتشار نقل‌قول معاون حقوقی پزشکیان از رهبری، دراین‌باره نوشته است، «این نقلی صحیح و مربوط به حدود دو ماه قبل است. معظم‌له در پی درخواست نظر درباره اصلاح قانون درباره تابعیت‌های غیرقهری فرموده‌اند که مخالفت‌اند. تصمیم‌گیری درباره ضرورت اصلاح هر قانونی بر عهده دولت و مجلس است. مجلس صرفا با فوریت لایحه مخالفت کرده است».

البته رجانیز در مطلبی ضمن نادرست‌خواندن سخنان مجید انصاری، معاون حقوقی ریاست‌جمهوری، درباره لزوم اصلاح قانون مشاغل حساس به نقل از رهبری، از مهدی فضائلی بابت تکذیب‌نکردن آن انتقاد کرد و نوشت: «در روزهایی که نقل‌قول نادرست معاون حقوقی دولت از رهبر انقلاب با واکنش‌های شدید در فضای سیاسی و رسانه‌ای روبه‌رو شده، مهدی فضائلی ترجیح داد به جای پرداختن به این مسئله، انتساب یک شعر به رهبر انقلاب در روزنامه کیهان را تکذیب کند». به نوشته خبر آنلاین کتایه رجانیزو به نوشته مهدی فضائلی بود که در آن، انتساب شعری از طرف کیهان به رهبری را تکذیب و تأکید کرده بود «روزنامه کیهان شعری را با انتساب به رهبر معظم انقلاب منتشر کرده است. این انتساب تکذیب می‌شود». اظهارنظری که البته با عذرخواهی کیهان نیز همراه شد. اما فضائلی روز بعد، به کتایه رجانیزو درباره اظهارنظر نکردن درباره نقل‌قول مجید انصاری واکنش نشان داد، اما نه مطابق میل رجانیزو.

به گفته‌های فضائلی در توپیتی نقل قول دیگری از رهبری مبنی بر این «حرف من را از خود من بشنوید، ممکن است مصوب رهبری سختی بگوید، او حرف خودش را زده و اشکالی هم ندارد»، منتشر کرد. اظهارات شریعتی در عمل زیر سؤال بردن

خبر

فرمانده کل قوا در دیدار مسئولان و فرماندهان نیروی دریایی ارتش تأکید کردند:

مهم‌ترین وظیفه نیروهای مسلح، افزایش آمادگی و توان رزم پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر مقام معظم رهبری: فرمانده معظم کل قوا در دیدار مسئولان و فرماندهان نیروی دریایی ارتش با گرامی‌داشت سالروز ۷ آذر ۱۳۵۹ و حماسه‌آفرینی ناوچه پیکان در مقابل دشمن یعنی که روز نیروی دریایی نام گرفته است، نیروی دریایی را در دنیای امروز نیروی حیاتی و تعیین‌کننده خواندند و با تحسین فعالیت بخش‌های مختلف عملیاتی، اطلاعاتی، پشتیبانی، سازندگی و نوآوری در نیروی دریایی ارتش گفتند: جهت‌گیری نیروهای مسلح به‌ویژه نیروی دریایی در همه فعالیت‌ها و برنامه‌ریزی‌ها باید متمرکز بر افزایش آمادگی و توان رزم باشد. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، افزایش توان رزمی را باعث پیشگیری از تهاجم دشمن دانستند و افزودند: مهم‌ترین کار نیروهای مسلح پیشگیری از تهاجم است؛ بنابراین باید به‌گونه‌ای عمل و توان رزمی کشور را در نگاه و رصد بدخواهان ایران برجسته‌کنید که به معنی واقعی احساس کنند هروگونه برخورد برای آنها هزینه سنگینی به دنبال خواهد داشت. رهبر انقلاب اسلامی استعمار مأموریت‌های دریانوردی را ضروری برشمردند و گفتند: همچنان‌که پیش از این گفته شد، می‌توان مأموریت بلندماهه ناوگروه ۸۶ و جزئیات آن را با زبان و ابزار هنر به افکار عمومی منتقل کرد. در ابتدای این دیدار، امیر دریادار ایرانی، فرمانده نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران، گزارشی از برنامه‌ها و فعالیت‌های این نیرو در بخش‌های مختلف بیان کرد.

یادداشت

تکرار تاریخ، دادگاه آیشمن و دستور بازداشت نتانیاهو

توحیدرئیس

حقوق‌دان

دستور بازداشت بنجامین (بنیامین) نتانیاهو که با اتهامات جنایت جنگی و جنایات علیه بشریت، توسط دادستان دیوان بین‌المللی کیفری و براساس ماده ۵۸ اساسنامه رم صادر شد، یادآور کفیرخواست آدولف آیشمن است که دقیقاً با همین عناوین اتهامی، در سال ۱۹۶۲ توسط دادگاه اسرائیل محاکمه و براساس اعدام با طناب‌دار محکوم و سپس جسدش سوزانده شد که البته در کتاب هانا آرنت با عنوان آیشمن در اورشلیم به تفصیل مورد بررسی قرار گرفته است. اما آیا نتانیاهو نیز به سرنوشته مشابه آیشمن دچار خواهد شد؟ با وجود شباهت در جرائم ارتكابی، تفاوت‌های کلیدی در زمینه‌های حقوقی محاسبه شد، اما نتانیاهو در صورت محاکمه، با یک نهاد بین‌المللی مواجه خواهد بود. از سوی دیگر، تضاد منافع قدرت‌های جهانی، به‌ویژه حمایت ایالات متحده از اسرائیل، می‌تواند مانعی جدی را برای اجرای دستور بازداشت نتانیاهو ایجاد کند؛ زیرا اجرای چنین احکامی، نیازمند همکاری دولت‌ها و نهادهای بین‌المللی است و تجربه‌های پیشین، مانند پرونده عمر البشیر، رئیس‌جمهور سابق سودان، نشان داده که عوامل سیاسی و اقتصادی نیز بر اجرای چنین احکامی تأثیرگذار است. علاوه‌براین، منتقدان دیوان بین‌المللی کیفری اغلب بر این باورند که این نهاد در برخورد با جنایات جنگی برخی کشورها، از یک رویکردی دوگانه پیروی می‌کند. در چنین شرایطی، ممکن است پرونده نتانیاهو نیز به یک دعوای سیاسی تبدیل شود و کارآمدی سیستم عدالت بین‌المللی را زیر سؤال ببرد. با وجود این، در عصر رسانه‌های اجتماعی و ارتباطات جهانی، افکار عمومی می‌تواند نقش مؤثری ایفا کند و اگر موج گسترده‌ای از حمایت جهانی برای اجرای عدالت در این پرونده شکل بگیرد، ممکن است دولت‌های عضو اساسنامه رم، مجبور به همکاری با این نهاد کیفری شوند. درنهایت، عملی شدن این دستور به عوامل متعددی بستگی دارد: از جمله اراده سیاسی کشورهای عضو دیوان، فشارهای بین‌المللی و میزان همکاری دولت‌ها. قواعد حقوقی موجود نشان می‌دهد که سرنوشته نتانیاهو، حتی در صورت محاکمه، مشابه آیشمن نخواهد بود، در صورتی که هردو مرتکب جنایاتی با کیفیت پیکسان شده‌اند.

بنا بر اعلام مقامات ایرانی

صحت ادعای فضائلی و تلاش برای این مسئله بود که فضائلی نظر خود را اعلام کرده است. موضع‌گیری شریعتی البته تا یک بعد حقوقی دارای ایراد بود، چراکه فضائلی در عمل مصوب مستقیم رهبری نیست، اما در شرایط لازم به‌عنوان عضو دفتر حفظ و نشر آثار در جایگاه سخنگو مواضع این دفتر را اعلام می‌کند.

پاسخ به چند شبهه علیه ظریف

با توجه به آنچه عنوان شد، بحث‌های چند روز اخیر در مورد اصلاح «قانون نحوه انتصاب اشخاص در مشاغل حساس» منجر به طرح شبهات و اتهامات بی‌اساسی درباره تابعیت فرزندان محمدجواد ظریف شده است که بیشتر بر سوب‌برداشت یا نقض نادرست قوانین آمریکاستوارند. کم‌اینکه در یک مورد از این شبهات‌ها، برخی منتقدان ظریف معتقدند او در طول ۱۸ سال فرصت کافی داشته تا پیش از رسیدن فرزندانش به سن قانونی، تابعیت قهری آمریکایی آنها را لغو کند. لذا عدم انجام این اقدام را نشانه‌ای از تمایل او به حفظ تابعیت آنها می‌داند. اما در پاسخ به این شبهه باید گفت که «حقیقت این است براساس قانون اساسی ایالات متحده، تابعیت براساس «حق تولد» (birthright) به خود کودک تعلق دارد، نه والدین. این حقی تضمین‌شده در قانون اساسی آمریکااست و والدین اختیار لغو این حق را برای فرزند خود ندارند. هیچ فرآیندی برای اقدام از سوی والدین پیش‌بینی نشده است و فقط خود فرد می‌تواند پس از رسیدن به سن قانونی برای لغو تابعیت اقدام کند. با توجه به اینکه لغو تابعیت از سوی فرزند نیز مستلزم مصاحبه با وزارت امور خارجه آمریکا و اخذ تأییده از سوی یک مقام سیاسی این کشور است، مبادرت به این اقدام از سوی فرزند دکتر ظریف -و فرزندان سایر مقاماتی که در وضعیت مشابه قرار دارند- دور از مصلحت به نظر می‌رسد».

در شبهه‌افکنی دیگری، «برخی منتقدان با اذعان به اینکه تابعیت فرزندان دکتر ظریف «قهری» بوده است، ادعا می‌کنند که تابعیت قهری به معنای امکان درخواست گذرنامه توسط والدین برای فرزندان متولدشده در خاک آمریکاست. به باور آنها، دکتر ظریف می‌توانست به‌سادگی از ارائه چنین درخواستی خودداری کند». اما این ادعا ناشی از ناکاهمی از متن صریح قانون اساسی آمریکاست که در متمم چهاردهم خود «تولد در خاک آمریکا» را شرط لازم و کافی برای دریافت تابعیت این کشور می‌داند. برای فرزندی که در خاک آمریکا متولد می‌شود، تابعیت آمریکایی به‌طور خودکار و براساس اصل «حق تولد» (birthright) موجود در قانون اساسی به او اعطا می‌شود. این فرآیند به طور خودکار و با صدور کوهی تولد انجام می‌شود و والدین در آن هیچ مداخله‌ای ندارند. در مجموع باید گفت مطابق متمم چهاردهم قانون اساسی ایالات متحده، هر فرد متولد در خاک این کشور به طور خودکار تابعیت آمریکایی دریافت می‌کند، مگر اینکه والدین او به‌عنوان دلیلمات رسمی شناخته شده باشند که این موضوع در مورد محد خودکار ظریف در زمان مورد بحث صدق نمی‌کند. چراکه او تا سال ۱۳۶۷ به عنوان «کارمند محلی» و به صورت «فرارادی» در دفتر نمایندگی جمهوری اسلامی ایران در مقر سازمان ملل متحد در شهر نیویورک مشغول به کار بوده و از نظر قوانین داخلی آمریکا مستلزم طی مراحل قانونی مانند صدور گذرنامه دیپلماتیک و پذیرش رسمی توسط کشور میزبان است. امری که برای دکتر ظریف تا شهریور ۱۳۶۷ محقق نشده است. همچنین، ادعای اینکه او می‌توانسته تابعیت قهری فرزندانش را پیش از رسیدن به سن قانونی لغو کند، برخلاف قوانین ایالات متحده اسلامی، به این معناست که در صورت تابعیت ناشی از «حق تولد» را در قانون اساسی به خود فرد و نه والدین او اعطا می‌کند. اتهاماتی مانند برخورداری از لطف ویژه دولت آمریکا با تلاش برای حفظ تابعیت فرزندان، نشان‌دهنده برداشت‌های نادرست با انگیزه‌های سیاسی است. درنهایت، شایان ذکر است که تابعیت قهری در ۳۲ کشور جهان رسیده است. به ادعان بسیاری از نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی، نظر کارشناسی متخصصان و همچنین موضع مقامات عالی‌رتبه نظام، «قانون نحوه انتصاب اشخاص در مشاغل حساس» در شرایط فعلی مترصد است بسیاری از شهروندان ایرانی که در این کشورها مشغول تحصیل، کار یا کسب مهارت هستند و در آنجا صاحب فرزند شده‌اند را از بازگشت به کشور و فعالیت در مناصب تأثیرگذار محروم بدارد. در این راستا، تلاش برخی نمایندگان در بهره‌برداری از این‌نقص آشکار در قانون برای اعمال فشار سیاسی به رئیس‌مجمهور محترم برای برکناری دکتر ظریف، نه‌تنها خلاف شان مجلس است، بلکه

با منافع کشور نیز مغایر دارد.

اما به نظر می‌رسد که ادامه فشارهای تندروهای مجلس و مانور آنها علیه ظریف به تغییر لحن قالیباف هم منجر شده باشد. چنان که دیروز چهارشنبه رئیس قوه مقننه، دو بار در جلسه مجلس و نشست خبری به غیرقانونی بودن انتصاب ظریف اشاره کرد. البته طیفی از بهارستان‌نشین‌ها منتقد جدی رویکرد پایداری‌ها علیه محمدجواد ظریف هستند. چنان که احمد بیگدلی، نماینده مجلس، در جلسه روز چهارشنبه با بیان اینکه «در مجلس صبح تا شب فقط بحث ظریف است، در واکنش به صحبت‌های رسایی به کتایه درخواست کرد: «ظریف را از مملکت اخراج یا اعدام کنید تا آقایان راحت شوند». محمدمهدی شهرابی، دیگر نماینده مجلس نیز روز سه‌شنبه با تأکید بر لزوم اصلاح قانون به‌کارگیری افراد در مشاغل حساس گفته بود: «براساس این قانون، زینب سلیمانی، فرزند فرمانده سابق نیروی قدس سپاه پاسداران نیز به دلیل تابعیت خارجی همسرش (لیبانی)، نمی‌تواند در مشاغل حساس مشغول به کار شود». محمدجواد ظریف که تلاش زیادی در پیروزی پزشکیان در انتخابات ریاست‌جمهوری داشت، ۲۱ مرداد امسال در صفحه اینستاگرام خود نوشت که در پی فشارهای مرتبط با دوتابعیتی‌بودن فرزندانش تصمیم گرفته است از مقام معاونت امور راهبردی رئیس‌جمهور استعفا دهد.
باین‌حال پس از انتشار تصاویر محمدجواد ظریف در دیدار اعضای دولت چهاردهم با رهبر انقلاب، وزیر خارجه پیشین ایران روز ششم شهریور خبر داد فعالیت در پست معاونت راهبردی کابینه مسعود پزشکیان را ادامه خواهد داد.